

det, aflagt foreløbige Rapporter og redegjort derfor i *Quarterly Statement of the Palestine Exploration Society* for 1927 og 1931 og desuden meddelt en større samlet Oversigt i *Journal of the Palestine Exploration Society* 1930 S. 87—174. Til disse Beretninger har Hans Kjær føjet endnu én i sin nylig udsendte Bog *I det hellige Land; de danske Udgravninger i Shilo, Elis og Samuels By* (Kbh. 1931) — en paa sine Steder sammentrængt Bearbejdelse af de tidligere Beretninger. For Fagmanden, der har gennemarbejdet disse, vil denne Bog næppe bringe meget nyt, men den vil sikkert — og med fuld Føje — kunne gøre Regning paa en langt videre Læsekres end Artiklerne i de nævnte Fagtidsskrifter, der vel ikke opsøges af andre end det Faatal af Arkæologer, som arbejder med Orientens gamle Kulturer, saa meget mere som Forf. her giver en Redegørelse, der med godt Udbytte kan læses udenfor denne snævre Kres.

Begge de to Udgravninger, men dog navnlig den sidste, har paa talrige Punkter øget vor Viden om Sjilo's Historie og lagt meget arkæologisk Materiale til den litterære Tradition, der jo lider af mange og store Huller. Gennem Hans Kjærs Skildring følger vi Sjilo's Skæbne i halvtredje Aartusind, fra den ældgamle Stad, der c. 1050 f. Chr. lagdes i Aske af Filistrene, over det hellenistiske Sjilo, som i kristen Tid takket være Stadens fordums Hellighed opnaaede en vis Blomstring, gennem den arabiske Tid frem til Sjilo c. 1300 for sidste Gang blev lagt øde.

Fremtidige Udgravninger vil sikkert give os Midler til at tegne Billedet med klarere Linjer, end det har været muligt i denne foreløbige Beretning. Der er allerede vundet godt frem, og det maa derfor haabes, at det vil lykkes at føre Udgravningerne videre frem og bringe de danske Arkæologers Arbejde i Sjilo's Ruiner til en gunstig Afslutning. *Otto Koefoed-Petersen.*

Man kan vel næppe vente, at der i udenlandske Arkiver og Biblioteker vil gøres meget store og vigtige Fund til Belysning af Danmarks ældre Historie, men mellem Aar og Dag fremdrages dog et og andet, der, hvor ubetydeligt det i sig selv kan være, dog fortjener at noteres, for at det kan komme til Nytte i rette Sammenhæng.

Nylig har Gerhard Laehr fra to Parisermanuskripter, Fragmenter af Brevbøger fra Klostret St. Victor fra det 13. Aarh., fremdraget Breve, der angaar Ærkebiskop Eskil, navnlig hans Depositum i St. Victor (jfr. Curt Weibull: Saxe 241). Vi bemærker særligt Eskils Brev til Abbed Ernis, der svigtede hans Tillid.

Laehrs lille Studie findes i *Festskriftet til Albert Brackmann* (1931). Ligeledes fra Brevbøger har Walter Holtzmann hentet de Akter vedrørende Forholdet mellem Evesham og Odense Klostre, som han har offentliggjort i *Schriften des Vereins für Schleswig-Holsteinische Kirchengeschichte* 2. R. 9. Bd. (1930). I Tilknytning til Paul Kehrs store Foretagender søger han Pavebreve i engelske Arkiver og Biblioteker og har gennemgaaet talrige Chartularier fra Kirker og Klostre og deriblandt Brevbøgerne fra Evesham, Ms. Cotton. Vespasian B XXIV og Ms. Harley 3763. Helt ukendte for os er disse Manuscripter ikke, men Holtzmann har studeret dem med større Kyndighed og gengiver Texterne nøjagtigere, end før er sket. Fem Breve trykker han af. I. Biskop Riculf af Odenses Brev om Forholdet mellem Moder- og Datterkloster (Regesta 1. Ser. n. 181). II. Fragment af et Brev fra Riculf til Abbed Reginald og Munkene i Evesham (ukendt). III. Kong Valdemars Brev af 1174 (Reg. 1. Ser. n. 274). IV. Kong Valdemars Opfordring til at sende engelske Munke til Danmark (jfr. Ellen Jørgensen: Fremmed Indflydelse paa den danske Kirke 28). V. Alexander III.s Stadfæstelse af Forholdet mellem Evesham og Odense (utrykt, men jfr. Jaffé-Löwenfeld n. 13172). E. J.

Olaf Carlsen: *Realistiske Strømninger i den højere Skoles Undervisning. II. Filantropinisterne* (Kbh. 1931) er en Fortsættelse af Forfatterens i 1930 udsendte Redegørelse for de realistiske Strømningers Forløb fra Ramus til Basedow. Indledningen bebuder en Fortsættelse, der skal indeholde en samlet Vurdering af Filantropinismens Væsen og Betydning og en Undersøgelse af dens Forhold til Kantianismen og Nyhumanismen.

Forfatteren har ud af den store Skare Skolefolk og Skribenter, som kunde komme ind under Betegnelsen Filantropinisterne, udvalgt fem, der dels har haft en betydningsfuld Tilknytning til Basedow og Filantropinet i Dessau, dels har spillet en særlig Rolle ved at øve Indflydelse på de realistiske Strømningers Styrke og Retning inden for den højere Undervisning: Wolke, Campe, Trapp og Salzmänn. Hertil har Forfatteren, sikkert med god Grund, føjet den filantropinistiske Pædagogiks enfant terrible Bahrtdt, der ganske vist ikke har været knyttet til Arbejdet i Dessau, men hvis vel udrustede og livligt fungerende Hjerne på flere Områder har formået at uddrage Konsekvenser og forme Udtryk, som er uundværlige i en Redegørelse af den foreliggende Art.

Af de fire førstnævnte er Wolke den, hvis Virksomhed er stærkest sammenknyttet med Basedows, så sammenknyttet i Virkelig-